

شناسنامه ماده:

دوره	کد ماده	عنوان ماده	نوع ماده	واحد	نوع واحد	ساعات هفتگی
کارشناسی		تاریخ قرآن ۱	تخصصی	۱	نظری	۱
تفسیر						
رشته	تفسیر					
روش تدریس	محاضره - مطالعات کتابخانه ای - کار در کلاس					
تعریف ماده	منظور از این ماده آشنایی طلاب با چگونگی نزول قرآن، کیفیت وحی و انواع آن، جمع و کتابت در دوره رسول الله و بیان شبهات در این دوره و رد آن است.					
اهداف ماده	۱- آشنایی کلی با تاریخ قرآن از زمان نزول تا وفات رسول الله صلی الله علیه وسلم. ۲- آشنایی با مصطلحات مربوط به تاریخ قرآن. ۳- آشنایی از کیفیت جمع آوری قرآن در زمان رسول الله. ۴- بررسی اقوال علما در باره نام سوره ها و ترتیب آنها. ۵- بررسی شبهات حول نزول قرآن و جمع آوری آن.					
دستاورد آموزشی	طالب العلم پس از گذراندن این ماده بر موارد زیر قادر خواهد بود: ۱- تعریفاتی که ذیل این ماده نیاز است را بداند. ۲- وحی و انواع آن را بررسی و نقد نماید. ۳- چگونگی نزول قرآن و جمع آوری آن در زمان رسول الله را بررسی و نقد نماید. ۴- با شبهات موجود در این حوزه بر خورد مناسب داشته باشد.					

جدول ارزیابی و امتحانات:

ردیف	مورد	حداقل	حداکثر	توضیحات
۱	تعريفات	۱۰٪	۲۵٪	
۲	کیفیت و انواع وحی	۱۰٪	۱۵٪	
۳	کیفیت جمع قرآن در دوره رسول الله	۱۰٪	۲۰٪	
۴	نقد و بررسی ادله	۱۵٪	۳۰٪	
۵	بررسی شبهات	۱۵٪	۳۰٪	

مراجع و مصادر:

۱- تاریخ نزول القرآن، محمد رأفت سعید، دار الوفاء - المنصورة، مصر، الطبعة: الأولى، ۱۴۲۲ هـ - ۲۰۰۲ م
۲- تاریخ کتابة القرآن، محمد سالم محیسن، دار المحیسن، ط ۱، ۲۰۰۲.
۳- الوحی والقرآن الکریم، د محمد حسین الذهبی، مکتبة الوهبة، ط ۱، ۱۴۰۶.
۴- تاریخ القرآن الکریم، محمد سالم محیسن، دار الأصفهانی، ط ۲، ۱۴۰۲.
۵- مدخل إلى تفسیر القرآن وعلومه، عدنان محمد زرزور، دار القلم / دار الشامیه - دمشق / بیروت، الطبعة: الثانية، ۱۴۱۹ هـ - ۱۹۹۸ م.
۶- دراسات فی علوم القرآن الکریم، د. فهد بن عبد الرحمن بن سلیمان الرومی، الطبعة: الثانية عشرة ۱۴۲۴ هـ - ۲۰۰۳ م.
۷- مناهل العرفان فی علوم القرآن، محمد عبد العظیم الزرقانی (المتوفی: ۱۳۶۷هـ)، مطبعة عیسی البابی الحلبي وشركاه، الطبعة الثالثة.
۸- مباحث فی علوم القرآن، مناع بن خلیل القطان (المتوفی: ۱۴۲۰هـ)، مکتبة المعارف، الطبعة الثالثة ۱۴۲۱ هـ - ۲۰۰۰ م.

سرفصل های ماده:

مقرر تدریس	موضوعات	جلسات هفتگی
دراسات فی علوم القرآن الکریم (۱۸۰-۱۷۱)، تاریخ نزول القرآن (۹-۱۳)؛ الوحی و القرآن الکریم (۷-۱۲)، مناهل العرفان فی علوم القرآن (۶۳-۷۶/۱)،	جلسه اول: اهمیت المساق، أهم المصادر والمراجع فی تاریخ القرآن، جلسه دوم: تعریف الوحی وأنواعه - أنواع الوحی بمعنی اللغوی فی القرآن، الوحی من ناحية العلم والعقل	۲ و ۱
مباحث فی علوم القرآن (۴۸-۲۶)، دراسات فی علوم القرآن الکریم (۱۹۱-۱۸۱)، الوحی و القرآن الکریم (۲۴-۱۲)، مناهل العرفان فی علوم القرآن (۹۱/۱-۷۶)	جلسه اول: کیفیة الوحی (کیفیت اخذ وحی توسط ملائکة ، کیفیت القای وحی بر پیامبر توسط جبرئیل) وإمكانیة وقوع الوحی، أدلة وقوع الوحی. جلسه دوم: أنواع وحی الهی ثابت شده بر پیامبر، الشبهات حول الوحی	۴ و ۳
دراسات فی علوم القرآن الکریم (۱۹۲-۲۲۶)، تاریخ نزول القرآن (۴۴-۳۴)، مناهل العرفان فی علوم القرآن (۶۲/۱-۴۰)	جلسه اول: تعریف القرآن وأسماءه، الفرق بین القرآن والحديث، والفرق بین القرآن والحديث القدسی جلسه دوم: نزول القرآن جملة ومنجما وأقوال العلماء فیهما، الحکمة من هذه التنزلات	۶ و ۵
دراسات فی علوم القرآن الکریم (۷۷-۶۶)، مدخل إلى تفسیر القرآن وعلومه (۱۱۰-۱۰۵)، تاریخ کتابة القرآن (۹۸-۹۳)، تاریخ القرآن الکریم، محیسن (۱۲۷-۱۳۲)، مباحث مناع القطان (۱۳۶-۱۳۹)	جلسه اول: جمع القرآن فی عهد النبی صلی الله علیه وسلم (حفظ القرآن وکتابته) کتاب الوحی، أدوات الكتابة، جلسه دوم: أسباب عدم جمع القرآن فی مصحف واحد شبهات حول جمع القرآن فی عهد النبی.	۸ و ۷
تاریخ نزول القرآن (۷۰-۵۶)، تاریخ کتابة القرآن (۹۲-۵۱)، مباحث فی علوم القرآن (۴۵-۴۰)	جلسه اول: تعریف السورة والآیة، ترتیب الآیات القرآنیة، جلسه دوم: أسماء السور وترتیبها وأقوال العلماء فیها.	۱۰ و ۹
دراسات فی علوم القرآن الکریم (۱۳۴-۱۲۳)، تاریخ القرآن الکریم، محیسن (۶۴-۲۶) ابن أبی داود: کتاب المصاحف ص ۱۴۳. البيان فی عدأ آی القرآن، للدانی، (۶۹). والسیوطی: الاتقان / ۴ / ۱۶۰ - ۱۶۱.	جلسه اول: أول ما نزل وآخر ما نزل من القرآن، فوائد معرفة ترتیب النزول، تقسیم القرآن إلى المکی والمدنی (طریق معرفة المکی والمدنی، جلسه دوم: وأقوال العلماء فی الفرق بین المکی والمدنی، مميزات السور المکیة والمدنیة، فوائد معرفة المکی والمدنی (...)	۱۲ و ۱۱